Готельно-ресторанна справа

УДК 338.48:65(4)

Свідло Карина Володимирівна
доктор технічних наук, професор,
професор кафедри туризму і готельного господарства
Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М. Бекетова
Svidlo Karyna
Doctor of Technical Sciences, Professor,
Department of Tourism and Hotel Management
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
ORCID: 0000-0002-0175-7756

Богдан Наталія Миколаївна
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри туризму і готельного господарства
Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М. Бекетова
Bogdan Nataliia
Doctor of Economics, Professor,
Department of Tourism and Hotel Management
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
ORCID: 0000-0002-8176-9721

Оболенцева Лариса Володимирівна
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри туризму і готельного господарства
Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М. Бекетова

Obolentseva Larysa
Doctor of Economics, Professor,
Department of Tourism and Hotel Management
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
ORCID: 0000-0001-7085-6902

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ

EUROPEAN STUDIES OF EUROINTEGRATION FACTORS IN THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE HOSPITALITY INDUSTRY AND THE RESTAURANT SECTOR

Анотація. *У статті в межах європейських студій досліджено євроінтеграційні чинники сталого розвитку індустрії гостинності та ресторанної сфери. Проаналізовано вплив політик, регуляторних норм і програм Європейського Союзу, спрямованих на поєднання економічного зростання з екологічною та соціальною відповідальністю. Обґрунтовано, що адаптація підприємств до стандартів ЄС, зокрема у сфері сталого туризму, екологічного менеджменту та корпоративної соціальної відповідальності, сприяє підвищенню конкурентоспроможності, ефективності використання ресурсів і довгострокової стійкості готельно-ресторанного бізнесу. Водночас виявлено нерівномірність реалізації євроінтеграційних підходів серед держав-членів ЄС та країн-сусідів, що зумовлює необхідність подальших досліджень економічних механізмів підтримки сталого розвитку галузі.*

Вступ. Сучасні ринкові відносини є однією з найбільш ефективних форм підприємницької діяльності, що характеризуються глобалізацією економічних процесів, посиленням конкуренції та зростанням вимог до

ефективності господарювання. У межах європейських студій особлива увага приділяється дослідженню євроінтеграційних чинників, які визначають напрями трансформації національних економік і секторів послуг у процесі їх інтеграції до європейського економічного простору. За таких умов індустрія гостинності та ресторанна сфера зазнають суттєвих змін, зумовлених адаптацією до політик, нормативно-правових вимог і стандартів Європейського Союзу, а також посиленням ролі принципів сталого розвитку.

Європейська інтеграція формує систему євроінтеграційних чинників сталого розвитку, що охоплює уніфікацію економічної політики, упровадження єдиних стандартів якості послуг, екологічної безпеки та соціальної відповідальності бізнесу. Зазначені чинники безпосередньо впливають на діяльність підприємств індустрії гостинності та ресторанної сфери, визначаючи нові вимоги до організації бізнес-процесів, управління ресурсами та розвитку людського капіталу. У цьому контексті сталий розвиток розглядається не лише як стратегічна мета, а як інтегрований підхід, що поєднує економічну ефективність, раціональне використання природних ресурсів і соціальну орієнтацію підприємницької діяльності відповідно до європейських цінностей та стандартів.

У системі управління підприємствами гостинності та ресторанної сфери питання сталого розвитку мають комплексний характер з позиції європейських студій, оскільки потребують узгодження фінансових показників, інвестиційних рішень, екологічних витрат і соціальних зобов'язань із регуляторними вимогами Європейського Союзу. У зв'язку з цим актуалізується необхідність визначення ролі євроінтеграційних чинників у формуванні економічних механізмів сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу та обґрунтування напрямів адаптації

підприємств галузі до європейської моделі сталого економічного розвитку.

Мета. Метою дослідження полягає в обґрунтуванні євроінтеграційних чинників сталого розвитку індустрії гостинності та ресторанної сфери в контексті європейських студій, а також у визначенні ролі політик, регуляторних і економічних механізмів Європейського Союзу у підвищенні ефективності, конкурентоспроможності та довгострокової стійкості підприємств галузі.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: нормативно-правові акти та програмні документи Європейського Союзу у сфері сталого розвитку, туризму та індустрії гостинності; наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені проблемам європейської інтеграції, сталого розвитку та економіки готельно-ресторанного бізнесу; аналітичні звіти міжнародних організацій (ЄС, UNWTO, OECD). У процесі дослідження використано такі наукові методи: теоретичного узагальнення та систематизації – для аналізу підходів до сталого розвитку індустрії гостинності та визначення ключових економічних показників; економічного аналізу та порівняння – для оцінювання впливу європейської інтеграції на розвиток підприємств галузі; аналізу та синтезу – для побудови взаємозв'язків між інтеграційними процесами, економічною ефективністю та конкурентоспроможністю; логічного узагальнення – для формулювання висновків і перспектив подальших досліджень.

Результати. У науковій статті в межах європейських студій обґрунтовано, що європейська інтеграція формує систему євроінтеграційних чинників сталого розвитку індустрії гостинності та ресторанної сфери. Визначено, що гармонізація нормативно-правових і якісних стандартів Європейського Союзу, доступ до європейських

фінансових інструментів, а також упровадження екологічних і соціальних норм ЄС виступають ключовими чинниками підвищення операційної ефективності та конкурентоспроможності підприємств галузі. Доведено, що імплементація принципів сталого розвитку відповідно до європейських політик і практик сприяє оптимізації витрат, зростанню інвестиційної привабливості та зміцненню ринкових позицій підприємств індустрії гостинності. Водночас встановлено, що нерівномірність реалізації євроінтеграційних підходів, обмежений доступ до фінансових ресурсів та складність регуляторних вимог ЄС формують додаткові економічні бар'єри, особливо для малих і середніх підприємств готельно-ресторанної сфери.

Перспективи. Перспективи подальших наукових досліджень у межах європейських студій пов'язані з поглибленим аналізом євроінтеграційних економічних інструментів підтримки сталого розвитку підприємств індустрії гостинності, а також з оцінюванням ефективності впровадження зелених технологій, цифровізації та моделей циркулярної економіки відповідно до стратегій і політик Європейського Союзу у готельно-ресторанній сфері.

Ключові слова: *європейські студії, євроінтеграційні чинники, індустрія гостинності, ресторанна сфера, сталий розвиток, політика ЄС, економічна ефективність.*

Summary. *Within the framework of European studies, this article examines Eurointegration factors influencing the sustainable development of the hospitality industry and the restaurant sector. The study analyzes European Union policies, regulatory frameworks, and economic instruments aimed at combining economic growth with environmental protection and social responsibility. It is demonstrated that adaptation to EU standards, including sustainable tourism strategies, environmental management systems, and*

corporate social responsibility practices, enhances competitiveness, resource efficiency, and long-term resilience of hospitality enterprises. At the same time, the implementation of Eurointegration approaches remains uneven across EU member states and neighboring countries, highlighting the need for further research on economic support mechanisms for sustainable sectoral development.

Introduction. Modern market relations represent one of the most effective forms of entrepreneurial activity, characterized by the globalization of economic processes, intensified competition, and increasing demands for economic efficiency. Within the framework of European studies, particular attention is paid to the analysis of Eurointegration factors that determine the directions of transformation of national economies and service sectors in the process of their integration into the European economic space. Under such conditions, the hospitality industry and the restaurant sector undergo significant changes driven by adaptation to European Union policies, regulatory requirements, and standards, as well as by the growing role of sustainable development principles.

European integration shapes a system of Eurointegration factors of sustainable development, encompassing the harmonization of economic policies and the implementation of unified standards of service quality, environmental protection, and corporate social responsibility. These factors directly affect the activities of enterprises in the hospitality industry and the restaurant sector, defining new requirements for the organization of business processes, resource management, and human capital development. In this context, sustainable development is considered not only as a strategic goal but also as an integrated approach that combines economic efficiency, rational use of natural resources, and the social orientation of entrepreneurial activity in accordance with European values and standards.

Within the management system of hospitality and restaurant enterprises, sustainable development issues are complex from the perspective of European studies, as they require the alignment of financial indicators, investment decisions, environmental expenditures, and social obligations with the regulatory requirements of the European Union. In this regard, the need arises to determine the role of Eurointegration factors in shaping the economic mechanisms of sustainable development of the hotel and restaurant business and to substantiate the directions for adapting enterprises in the sector to the European model of sustainable economic development.

Purpose. The purpose of the study is to substantiate the Eurointegration factors of sustainable development of the hospitality industry and the restaurant sector in the context of European studies, as well as to determine the role of European Union policies, regulatory frameworks, and economic mechanisms in enhancing the efficiency, competitiveness, and long-term resilience of enterprises in the sector.

Materials and methods. The research materials include: regulatory acts and policy documents of the European Union in the fields of sustainable development, tourism, and the hospitality industry; scientific works of domestic and foreign scholars devoted to issues of European integration, sustainable development, and the economics of the hospitality and restaurant business; and analytical reports of international organizations (EU, UNWTO, OECD). The following scientific methods were used in the study: theoretical generalization and systematization – to analyze approaches to sustainable development of the hospitality industry; economic analysis and comparison – to assess the impact of European integration on the development of enterprises in the sector; analysis and synthesis – to identify the relationship between integration processes and economic efficiency; and logical generalization – to formulate conclusions and directions for further research.

Results. Within the framework of European studies, the scientific article substantiates that European integration forms a system of Eurointegration factors for the sustainable development of the hospitality industry and the restaurant sector. It is determined that the harmonization of the regulatory and legal framework and quality standards of the European Union, access to European financial instruments, as well as the implementation of EU environmental and social norms act as key factors in enhancing the operational efficiency and competitiveness of enterprises in the sector. It is proven that the implementation of sustainable development principles in accordance with European policies and practices contributes to cost optimization, increased investment attractiveness, and the strengthening of market positions of hospitality enterprises. At the same time, it is established that the uneven implementation of Eurointegration approaches, limited access to financial resources, and the complexity of EU regulatory requirements create additional economic barriers, especially for small and medium-sized enterprises in the hotel and restaurant sector.

Discussion. In further research it is proposed to focus on associated with an in-depth analysis of economic instruments supporting the sustainable development of hospitality enterprises in the context of European integration, as well as with assessing the effectiveness of implementing green technologies, digitalization, and circular economy models in the hospitality and restaurant business.

Key words: *European studies, Eurointegration factors, hospitality industry, restaurant sector, sustainable development, EU policy, economic efficiency.*

Постановка проблеми. Процеси європейської інтеграції формують систему євроінтеграційних чинників, що визначають напрями трансформації індустрії гостинності та ресторанної сфери. У межах

європейських студій ці чинники розглядаються як поєднання економічних, інституційних, екологічних і соціальних механізмів, закріплених у політиках та нормативних документах Європейського Союзу. Їх вплив зумовлює необхідність адаптації бізнес-моделей підприємств галузі до принципів сталого розвитку, що забезпечують баланс між економічною ефективністю, екологічною безпекою та соціальною відповідальністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми європейської інтеграції та сталого розвитку індустрії гостинності й ресторанного бізнесу широко висвітлюються у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Значний внесок у формування теоретичних засад сталого розвитку сфери гостинності зроблено представниками економічної науки, менеджменту та туризмології.

Зарубіжний дослідник Д. Бухаліс (D. Buhalis) [1] розглядає вплив глобалізації та інтеграційних процесів на трансформацію туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, наголошуючи на ролі цифровізації та інновацій у підвищенні конкурентоспроможності підприємств. С. Гессінг (S. Gössling) [2] досліджує екологічні аспекти сталого розвитку туризму в країнах Європейського Союзу, акцентуючи увагу на необхідності скорочення ресурсоспоживання та негативного впливу на довкілля.

Питання впровадження принципів сталого розвитку в діяльність підприємств індустрії гостинності ґрунтовно висвітлені у працях П. Джонса (P. Jones), Д. Хілльєра (D. Hillier) та Д. Комфорта (D. Comfort) [3], які аналізують корпоративну соціальну відповідальність як чинник економічної ефективності та довгострокової стійкості бізнесу. Ф. Меліссен (F. Melissen) [4] розглядає сталі бізнес-моделі у сфері гостинності в умовах європейської інтеграції та адаптації до єдиних стандартів ЄС.

Європейські вчені Б. Брамвелл (B. Bramwell) і Б. Лейн (B. Lane) [5] зосереджують увагу на регіональному аспекті сталого розвитку туризму та ролі європейської політики у формуванні інституційного середовища. У

дослідженнях М. Холла (C.M. Hall), С. Гессінга (S. Gössling) та Д. Скотта (D. Scott) [6] обґрунтовано необхідність поєднання економічного зростання, екологічної безпеки та соціальної відповідальності в умовах інтеграції європейських ринків.

Вітчизняні науковці також активно досліджують економічні аспекти розвитку індустрії гостинності. Так, І.Я. Максименко та С.С. Неч [7] аналізують функціонування підприємств сфери послуг в умовах інтеграції України до європейського економічного простору. О.В. Мелень та О.А. Потоцька [8] розглядають інституційні та економічні умови сталого розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

У працях українських дослідників [9–11] значну увагу приділено проблемам підвищення економічної ефективності, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємств індустрії гостинності в умовах гармонізації з європейськими стандартами. Окремі дослідження присвячені аналізу фінансових та організаційно-економічних механізмів сталого розвитку підприємств сфери послуг.

Важливе значення мають аналітичні доповіді та програмні документи міжнародних організацій – Європейської Комісії [12], Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) [13] та Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) [14], у яких визначено стратегічні напрями розвитку сталого туризму та індустрії гостинності в країнах ЄС.

Разом з тим, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, залишаються недостатньо вирішеними питання щодо: визначення економічної ролі європейської інтеграції у формуванні механізмів сталого розвитку підприємств індустрії гостинності; оцінювання впливу європейських регуляторних стандартів на економічну ефективність готельно-ресторанного бізнесу; систематизації економічних

інструментів підтримки сталого розвитку підприємств галузі в умовах інтеграційних процесів [15–20].

Метою статті є обґрунтуванні євроінтеграційних чинників сталого розвитку індустрії гостинності та ресторанної сфери в контексті європейських студій, а також у визначенні ролі політик, регуляторних і економічних механізмів Європейського Союзу у підвищенні ефективності, конкурентоспроможності та довгострокової стійкості підприємств галузі.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: нормативно-правові акти та програмні документи Європейського Союзу у сфері сталого розвитку, туризму та індустрії гостинності; наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені проблемам європейської інтеграції, сталого розвитку та економіки готельно-ресторанного бізнесу; аналітичні звіти міжнародних організацій (ЄС, UNWTO, OECD). У процесі дослідження використано такі наукові методи: теоретичного узагальнення та систематизації – для аналізу підходів до сталого розвитку індустрії гостинності та визначення ключових економічних показників; економічного аналізу та порівняння – для оцінювання впливу європейської інтеграції на розвиток підприємств галузі; аналізу та синтезу – для побудови взаємозв'язків між інтеграційними процесами, економічною ефективністю та конкурентоспроможністю; логічного узагальнення – для формулювання висновків і перспектив подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Сучасна індустрія гостинності та ресторанного бізнесу функціонує в умовах глобалізації, підвищеної конкуренції та посилення вимог до сталого розвитку. Європейська інтеграція впливає на всі аспекти діяльності підприємств галузі – від економічної ефективності до соціальної відповідальності та екологічних практик.

Європейська інтеграція передбачає гармонізацію стандартів якості, екологічної безпеки та соціальної відповідальності, що безпосередньо впливає на підприємства індустрії гостинності (Рис. 1):

- Економічний аспект: доступ до європейських фінансових інструментів, грантів і програм підтримки малого та середнього бізнесу.
- Екологічний аспект: впровадження зелених технологій, зниження споживання енергоресурсів, утилізація відходів, сертифікація за стандартами EU Eco-Label.
- Соціальний аспект: розвиток корпоративної соціальної відповідальності, покращення умов праці, стимулювання персоналу.

Рис. 1. Взаємодія економічного, екологічного та соціального аспектів сталого розвитку підприємств гостинності під впливом європейської інтеграції

Джерело: авторська розробка

Для забезпечення сталого розвитку підприємства (Табл. 1) мають приділяти особливу увагу раціональному та системному управлінню

витратами (Рис. 2). Ефективна політика витрат дозволяє не лише підвищити економічну результативність діяльності, а й забезпечити баланс між соціальними та екологічними складовими розвитку. Зокрема, підприємствам необхідно зосередитися на таких основних напрямах витрат:

1. Винагорода працівників, що включає основну заробітну плату, премії, бонуси, а також різноманітні соціальні пакети й пільги. Інвестиції у персонал сприяють зростанню мотивації, продуктивності праці та зниженню плинності кадрів, що є важливою умовою довгострокової стабільності підприємства.

2. Енергоресурси, зокрема витрати на електроенергію, воду та природний газ. Оптимізація споживання енергоресурсів, упровадження енергоощадних технологій і контроль за їх використанням дозволяють скоротити витрати та зменшити негативний вплив на довкілля.

3. Екологічні ініціативи, які охоплюють заходи з переробки та зменшення відходів, використання енергоефективного обладнання, а також впровадження принципів екологічної відповідальності та «зеленої» сертифікації. Такі інвестиції підвищують екологічну репутацію підприємства, сприяють відповідності сучасним стандартам сталого розвитку та формують позитивний імідж серед споживачів і партнерів.

Таблиця 1

Основні категорії витрат підприємств індустрії гостинності для забезпечення сталого розвитку

Категорія витрат	Складові	Приклади заходів
Винагорода працівників	Зарплата, бонуси, соц. пакети	Система KPI, програми мотивації
Енергоресурси	Електроенергія, вода, газ	Енергоефективне обладнання, LED освітлення
Екологічні ініціативи	Відходи, сертифікація, екотуризм	Переробка сміття, EU Eco-Label, "зелений туризм"

Джерело: узагальнено авторами на основі [3; 6; 9; 13–14; 16]

Європейські стандарти та регуляторні вимоги суттєво впливають на рівень конкурентоспроможності підприємств (Рис. 3), формуючи нові підходи до організації діяльності, управління ресурсами та розвитку персоналу. Їхній вплив проявляється через такі основні напрями:

• Упровадження сучасних технологій передбачає активне використання цифрових рішень у системі управління підприємством, зокрема автоматизацію облікових процесів, цифровізацію управлінських рішень, застосування онлайн-платформ для бронювання та взаємодії з клієнтами, а також впровадження спеціалізованих систем контролю й обліку споживання енергоресурсів. Це сприяє підвищенню операційної ефективності та зниженню витрат.

Рис. 2. Структура витрат підприємств індустрії гостинності у контексті сталого розвитку

Джерело: розроблено авторами на основі [5; 6; 9; 13–14; 18; 20]

• Підвищення якості послуг забезпечується шляхом дотримання європейських стандартів і систем менеджменту якості, таких як HACCP та ISO 9001, а також через проходження сертифікації туристичних та сервісних об'єктів. Впровадження цих стандартів підвищує рівень безпеки, надійності та довіри з боку споживачів, що позитивно позначається на репутації підприємства.

• Інноваційні підходи до мотивації персоналу включають інвестування в професійне навчання та підвищення кваліфікації працівників, запровадження гнучких форм оплати праці, систем матеріального й нематеріального стимулювання, а також реалізацію програм кар'єрного та професійного розвитку. Це дозволяє залучати й утримувати кваліфіковані кадри, підвищувати їхню зацікавленість у результатах діяльності та забезпечувати довгострокову конкурентну перевагу підприємства.

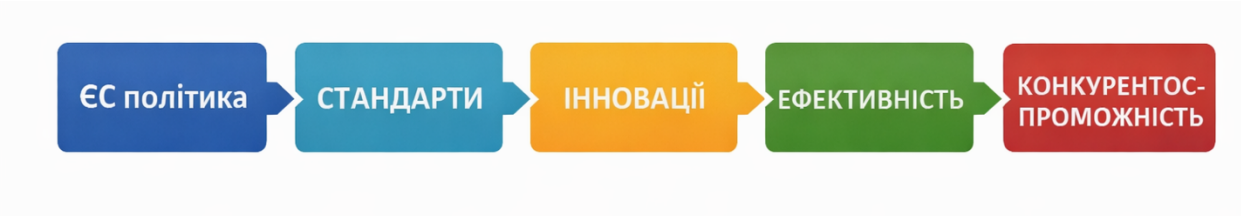

Рис. 3. Механізм впливу європейської інтеграції на конкурентоспроможність підприємств гостинності

Джерело: розроблено авторами на основі [12; 14; 18; 20]

У процесі європейської інтеграції бухгалтерський облік набуває особливого значення та виконує низку ключових функцій, спрямованих на забезпечення прозорості, ефективності й відповідності діяльності підприємств сучасним вимогам сталого розвитку. Його роль виходить за межі традиційного обліку та охоплює стратегічні аспекти управління.

Інформаційна функція полягає у формуванні та наданні керівництву підприємства достовірної, систематизованої та своєчасної інформації щодо рівня витрат, пов'язаних із реалізацією заходів зі сталого розвитку, а

також щодо витрат на оплату праці, соціальні гарантії й винагороду працівників. Це дає змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення (Рис. 4).

Контрольна функція спрямована на постійний моніторинг раціональності та ефективності використання фінансових, матеріальних і енергетичних ресурсів, а також на перевірку дотримання екологічних норм, стандартів і вимог, що встановлюються в межах європейського законодавства та практик.

Оціночна та аналітична функція забезпечує оцінку економічної ефективності й доцільності інвестування у впровадження зелених технологій, розвиток людського капіталу, організацію навчання і підвищення кваліфікації персоналу, а також у створення сучасних мотиваційних і заохочувальних програм.

Рис. 4. Інтегрована модель оцінки ефективності підприємств гостинності

Джерело: розроблено авторами на основі [9; 14; 16; 18]

Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства та його адаптації до європейських стандартів ведення бізнесу (Табл. 2).

Таблиця 2

Показники ефективності сталого розвитку в готельно-ресторанному бізнесі

Показник	Метод оцінки	Джерело даних
Економічна ефективність	ROI, витрати/дохід	Фінансові звіти підприємства
Екологічна ефективність	Споживання енергоносіїв, відходи	Облік енергоресурсів, сертифікати
Соціальна ефективність	Задоволення персоналу, плинність	HR-звіти, опитування персоналу

Джерело: систематизовано авторами на основі [5; 14; 18; 20]

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, європейська інтеграція виступає ключовим економічним фактором, що стимулює сталий розвиток індустрії гостинності та ресторанного бізнесу. Гармонізація стандартів, доступ до європейських фінансових інструментів та впровадження екологічних і соціальних норм сприяють підвищенню операційної ефективності підприємств галузі. Система управління витратами підприємств у контексті європейської інтеграції потребує комплексного підходу, що поєднує економічні, соціальні та екологічні аспекти. Витрати на винагороду працівників, енергоресурси та впровадження "зелених" технологій мають бути систематизовані і враховані в бухгалтерському та управлінському обліку для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Впровадження принципів сталого розвитку дозволяє підприємствам: оптимізувати витрати та підвищити ефективність використання ресурсів; збільшити інвестиційну привабливість та ринкові позиції; зміцнити корпоративну соціальну відповідальність і мотивацію персоналу. Складність регуляторного середовища та нерівномірний доступ до ресурсів створюють економічні бар'єри, особливо для малих і середніх підприємств. Це підкреслює необхідність адаптації внутрішніх механізмів управління та

бухгалтерського обліку до європейських стандартів і практик. Бухгалтерський облік і аналітика виступають інформаційною базою для оцінки ефективності сталого розвитку, включаючи контроль витрат на оплату праці, енергоресурси та екологічні заходи, що дозволяє підприємствам формувати обґрунтовані стратегії розвитку.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на поглибленому аналізі економічних інструментів підтримки сталого розвитку підприємств індустрії гостинності в умовах європейської інтеграції, зокрема ефективності використання грантових і субсидійних механізмів ЄС. Це надасть змогу покращити методику оцінки ефективності впровадження зелених технологій та енергозбереження в готельно-ресторанному бізнесі, включаючи стандарти EU Eco-Label та інноваційні цифрові системи моніторингу ресурсів, вивчити вплив цифровізації та інтегрованих систем управління на ефективність підприємств гостинності з позиції сталого розвитку, зокрема використання програм ERP, CRM та HRM для контролю витрат і мотивації персоналу, оцінити соціальний ефект впровадження принципів сталого розвитку**,** включаючи вплив на задоволення працівників, професійний розвиток та корпоративну культуру, з подальшою розробкою рекомендацій щодо оптимізації HR-політик та розробити інтегровані моделі обліку та аналізу витрат підприємств, які поєднують фінансові, екологічні та соціальні показники, з метою створення комплексного KPI сталого розвитку та покращення системи прийняття управлінських рішень.

Література

1. Buhalis D. Digitalization in the hospitality industry: A global perspective. *Tourism Management Perspectives*. 2020. № 35. P. 100706.

2. Gössling S. Sustainable tourism and the European Union: Challenges and opportunities. *Journal of Sustainable Tourism*. 2018. № 26(9). P. 1455–1473.

3. Jones P., Hillier D., Comfort D. Sustainability in the European hospitality industry. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. 2016. № 28(1). P. 36–53.

4. Melissen F. Hotel management strategies in the context of European integration. *International Hospitality Review*. 2019. № 33(2). P. 112–128.

5. Bramwell B., Lane B. Sustainable tourism policies in Europe: Theory and practice. *Tourism Management*. 2011. № 32(3). P. 645–653.

6. Hall C.M., Gössling S., Scott D. Tourism and sustainability: An introduction. *Routledge*. 2015.

7. Максименко І.Я., Неч С.С. Європейська інтеграція та розвиток індустрії гостинності в Україні. *Економіка та управління підприємством*. 2020. № 3. С. 45–52.

8. Мелень О.В., Потоцька О.А. Інституційні аспекти сталого розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу. *Менеджмент та бізнес-адміністрування*. 2019. № 2(5). С. 23–32.

9. Овсюк Н.В., Радченко О.Ю. Сталий розвиток і конкурентоспроможність підприємств індустрії гостинності. *Економічний вісник України*. 2018. № 12. С. 67–74.

10. Самолюк Н.М. Інновації та економічна ефективність у готельно-ресторанному бізнесі. *Маркетинг та управління інноваціями*. 2019. № 6(1). С. 88–95.

11. Саух І.В. Економічні механізми підтримки сталого розвитку підприємств гостинності. *Фінанси України*. 2020. № 4. С. 33–42.

12. European Commission. A European strategy for sustainable tourism. Brussels: European Union, 2019. URL: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b9e0401b-4deb-11f0-a9d0-01aa75ed71a1/language-en.com (дата звернення: 10.01.2026).

13. UNWTO. Global report on sustainable tourism and hospitality. Madrid: UNWTO, 2021. URL: https://www.untourism.int/es/EU-guidebook-on-sustainable-tourism-for-development.com (дата звернення: 10.01.2026).

14. OECD. Tourism policies and sustainability indicators. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-tourism-trends-and-policies-2020_6b47b985-en/full-report.html (дата звернення: 10.01.2026).

15. Hall C.M. Tourism and European integration: Implications for sustainable development. *Annals of Tourism Research*. 2017. № 64. P. 69–81.

16. Gössling S., Scott D., Hall C.M. Tourism and water: Interactions, impacts and challenges in the EU. *Tourism Management*. 2018. № 65. P. 250–261.

17. Bramwell B., Lane B. Critical research on the governance of tourism and hospitality in Europe. *Journal of Travel Research*. 2019. № 58(2). P. 173–185.

18. Dwyer L., Forsyth P., Spurr R. Evaluating sustainable tourism policies in European cities. *Sustainability*. 2020. № 12(15). P. 6021.

19. Hall C.M., Gössling S. Sustainable tourism and European policy: Pathways to implementation. *Current Issues in Tourism*. 2019. № 22(7). P. 759–774.

20. Jones P., Comfort D. European Union sustainability policies and hospitality management. *European Business Review*. 2018. № 30(1). P. 2–18.

References

1. Buhalis D. Digitalization in the hospitality industry: A global perspective. *Tourism Management Perspectives*. 2020. № 35. P. 100706.

2. Gössling S. Sustainable tourism and the European Union: Challenges and opportunities. *Journal of Sustainable Tourism*. 2018. № 26(9). P. 1455–1473.

3. Jones P., Hillier D., Comfort D. Sustainability in the European hospitality industry. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. 2016. № 28(1). P. 36–53.

4. Melissen F. Hotel management strategies in the context of European integration. *International Hospitality Review*. 2019. № 33(2). P. 112–128.

5. Bramwell B., Lane B. Sustainable tourism policies in Europe: Theory and practice. *Tourism Management*. 2011. № 32(3). P. 645–653.

6. Hall C.M., Gössling S., Scott D. Tourism and sustainability: An introduction. *Routledge*. 2015.

7. Maksymenko I.Ia., Nech S.S. Yevropeiska intehratsiia ta rozvytok industrii hostynnosti v Ukraini. *Ekonomika ta upravlinnia pidpryiemstvom*. 2020. № 3. C. 45–52 [in Ukrainian].

8. Melen O.V., Pototska O.A. Instytutsiini aspekty staloho rozvytku pidpryiemstv hotelno-restorannoho biznesu. *Menedzhment ta biznes-administruvannia.* 2019. № 2(5). C. 23–32 [in Ukrainian].

9. Ovsiuk N.V., Radchenko O.Iu. Stalyi rozvytok i konkurentospromozhnist pidpryiemstv industrii hostynnosti. *Ekonomichnyi visnyk Ukrainy*. 2018. № 12. C. 67–74 [in Ukrainian].

10. Samoliuk N.M. Innovatsii ta ekonomichna efektyvnist u hotelno-restorannomu biznesi. *Marketynh ta upravlinnia innovatsiiamy*, 2019. № 6(1). C. 88–95 [in Ukrainian].

11. Saukh I.V. Ekonomichni mekhanizmy pidtrymky staloho rozvytku pidpryiemstv hostynnosti. *Finansy Ukrainy*. 2020. № 4. C. 33–42 [in Ukrainian].

12. European Commission. A European strategy for sustainable tourism. Brussels: European Union; 2019. URL: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b9e0401b-4deb-11f0-a9d0-01aa75ed71a1/language-en.com (accessed 10.01.2026).

13. UNWTO. Global report on sustainable tourism and hospitality. Madrid: UNWTO, 2021. URL: https://www.untourism.int/es/EU-guidebook-on-sustainable-tourism-for-development.com (accessed 10.01.2026).

14. OECD. Tourism policies and sustainability indicators. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-tourism-trends-and-policies-2020_6b47b985-en/full-report.html (accessed 10.01.2026).

15. Hall C.M. Tourism and European integration: Implications for sustainable development. *Annals of Tourism Research*, 2017. № 64. P. 69–81

16. Gössling S., Scott D., Hall C.M. Tourism and water: Interactions, impacts and challenges in the EU. *Tourism Management*, 2018. № 65. P. 250–261.

17. Bramwell B., Lane B. Critical research on the governance of tourism and hospitality in Europe. *Journal of Travel Research*, 2019. № 58(2). P. 173–185.

18. Dwyer L., Forsyth P., Spurr R. Evaluating sustainable tourism policies in European cities. *Sustainability*, 2020. № 12(15). P. 6021.

19. Hall C.M., Gössling S. Sustainable tourism and European policy: Pathways to implementation. *Current Issues in Tourism*. 2019. № 22(7). P. 759–774.

20. Jones P., Comfort D. European Union sustainability policies and hospitality management. *European Business Review.* 2018. № 30(1). P. 2–18.